

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК

НАШ ЈЕЗИК

НОВА СЕРИЈА

Књ. XII, св. 7—10.

БЕОГРАД, 1962.

СА Д Р Ж А Ј

	Страна
1. М. Стевановић: Придевска служба трпног придева од глагола који немају тог облика	201—208
2. Голуб Добрашиновић: Неке језичко-стилске одлике Матавуљеве прозе	209—232
3. А. Пецо: Акценат именица женског рода типа <i>вда, кда</i>	233—245
4. Др Д. Барјактаревић: Слово ј у Србији пре Вука	246—251
5. Олга Банковић-Тодоровић: Белешке о језику и стилу Јакова Игњатовића у роману „Васа Респект“	252—269
6. Берислав М. Николић: Акценат изведених именица у српскохрватском језику	270—279
7. Језишке поуке	280—286
8. Регистар	287

УРЕЂУЈЕ ОДБОР

Одговорни уредник дописник др МИХАИЛО СТЕВАНОВИЋ
Секретар Уређивачког одбора др Берислав М. Николић

Штампа: Издавачка установа „Научно дело“, Београд, Вука Караџића бр. 5.

БЕЛЕШКЕ О ЈЕЗИКУ И СТИЛУ ЈАКОВА ИГЊАТОВИЋА У РОМАНУ „ВАСА РЕШПЕКТ“

У нашој науци истиче се потреба испитивања језика наших писаца. Мали је број писаца чији је језик свестрано и детаљно испитан и описан. У још неиспитане спада и језик Јакова Игњатовића, првог српског реалистичког романсијера, иначе пореклом из Сент Андреје, периферне оазе наше језичке територије. Његово врло велико књижевно дело, стварано делимично још у време рада Вука Караџића на формирању српскохрватскога књижевнога језика, заслужује пажњу са језичке стране. Напомене књижевних критичара о изражавању и стилу Јакова Игњатовића недовољне су без свестранијег и темељнијег испитивања језика овога писца са фонетске, морфолошке, синтаксичке и стилске стране.

Овде је размотрен језик Јакова Игњатовића само у роману „Васа Решпект“. Језик тог романа посматран је у односу на језик Доситеја Обрадовића, Змаја и савремених војвођанских говора.

Као што је познато, роман „Васа Решпект“ објављен је први пут 1875. г. у „Отаџбини“ Владана Ђорђевића. Материјал је црпен из тог издања, пошто се може сматрати да је он ту онакав каквим га је писац дао. Поједине скраћенице означавају: О.1 = Отаџбина, књ. 1; О.2 = Отаџбина, књ. 2; О.3 = Отаџбина, књ. 3. Свеске нису обележене, јер пагинација у једној књизи иде од прве до последње свеске.

1. Фонетика

Од гласовних појава у језику Игњатовићевог романа „Васа Решпект“ треба истаћи најпре проблем *jašja*, затим стање у вези са *x*, после тога разне појаве првенствено у вези са редукцијом и сажимањем и најзад стање у сугласничким групама.

Што се тиче вредности гласа $\bar{ѣ}$ глаголи VII Белићеве врсте чији се инфинитив свршава на $-ѣи$ имају у инфинитиву и радном придеву претежно $-и-$; само се код мањег броја глагола јавља и $-е-$. Карактеристичан је случај да се на истој страни налази и пример са $-и-$ и пример са $-е-$: Од куда би помало *живеѣи* могао — Баш и што би могао *живиѣи* (О. 3, 368). Примери су из пишчевог приповедања, а не из говора лица.

Код ових глагола јавља се $-и-$: *видиѣи* (О. 2 360; 3, 182), *видио* (О. 2, 201), *видила* (О. 3, 186, 363), *ѣровидио* (О. 3, 366); *желила* (О. 2, 33); *живиѣи* (О. 3, 182), *живио* (О. 2, 486; 3, 182, 185, 363), *ѣреживио* (О. 3, 357); *излеѣила* (О. 2, 31); *седила* (О. 2, 7); *сѣидиѣи* (О. 2, 4), (у говору личности), *сѣидила* (О. 2, 12), *сѣидила се* (О. 2, 13), *ѣрѣио* (О. 1, 524).

Насупрот томе: *видео* (О. 3, 17); *волела* (О. 3, 186); *живеѣи* (О. 2, 25, 28, 35), *живео* (О. 1, 515).

Код Вука је *мрзиѣи*, $-зѣм$. Тако је и код Игњатовића: *мрзио* (О. 1, 518; 2, 201), *мрзили* (О. 2, 5). Овоме насупрот према Вуковом *кѣриѣи*, $-рѣм$ налазимо код Игњатовића *корео* (О. 1, 519).

Овакво измешано стање у роману Јаше Игњатовића можемо упоредити са језиком Доситеја Обрадовића и савременим дијалекатским стањем у Војводини.

У језику Доситеја¹ код глагола на $-ѣи$ налазимо облике са $-и-$. Испитивач Доситејева језика не наводи примере са $-е-$, мада то чини код другог типа глагола (смѣјати се). И у Банату јављају се облици са $-и-$ ², или је чак однос $-еѣи$: $-им$ непознат³. У Срему је $и$ $-иѣи$ чешће него $и$ $-еѣи$ ⁴. Ова појава је морфолошке природе⁵.

Од глагола типа *смѣјати се* код Игњатовића је нађен пример: *смејали се* (О. 3, 363). Код Доситеја има примера и са $и$ и са $е$, нешто више са $и$ ⁶. У Банату је ту само $и$ ⁷. У Срему је на истоку $е$, на западу $и$ ⁸.

¹ М. Сучевић, Језик у делима Доситеја Обрадовића, Извештај српске прав. велике гимназије Ср. карловачке за школ. годину 1913/14 (5—60) 11.

² П. Ивић, О говорима Баната, Јужнословенски филолог XVIII, 147.

³ Б. Милетић, Годишњак Задужбине Саре и Васе Стојановић VII, 18.

⁴ Б. Николић, О говору Срема, Јужнословенски филолог XX, 276.

⁵ Б. Николић, о. с. 276.

⁶ М. Сучевић, о. с. 11. и 12.

⁷ П. Ивић, о. с. 147; Б. Милетић, о. с. 18.

⁸ Б. Николић, о. с. 276.

Префикс *йри-* код неких глагола гласи *йре-*: *йрејавиши* (О. 3, 188), *йрејави* (О. 1, 523), *йрејави се* (О. 3, 180), *йрејаву* (О. 3, 189); *йрејоведа* (О. 2, 355; 3, 20), *исйрејоведао* (О. 3, 189); *йрејасану* (О. 2, 355); *йрейишомљен* (О. 2, 17); *йресшане* (О. 2, 21) [= пристати]; *йрешије* (О. 2, 190). Глагол *йрийравиши*, -вйм, гласи код Игњатовића: *йрейрави* (О. 2, 30), *йрейрави се* (О. 2, 25, 485), *йрейрављено* (О. 2, 37); исп. и трајни глагол *йрейравља* (О. 2, 482); и у *йрейравности* (О. 3, 28).

Реч *йрийека* јавља се у облику са *йре-* „*штоло ал без йрейеке*“ (О. 1, 512) [Вук, Рј.: прйпека].

Поред ових примера има ређе и правилних облика са етимолошким *йри-*: *йријави се* (О. 3, 29); *йрийоведаши* (О. 3, 21, 24) итд.

У језику Доситеја првобитно *йри-* даје *йре-* у доста примера, који се већином поклапају са примерима нађеним у овом делу Јаше Игњатовића. Сучевић наводи свега три примера за *йри-* место *йре-*¹⁰. Савремена сремска ситуација¹¹ највише се поклапа са стањем у роману „Васа Решпект“.

Сугласник *x* се не чува доследно. Код исте речи налазимо двојаке облике, чак на једној страни: у три *сахайа*, по *сайа*, прође и *сахай* (О. 2, 36); *хегеде* (О. 2, 25) и *егеде* (О. 2, 27).

Нађени су ови облици са *x*: *мах* (О. 3, 184), *йазуха* (О. 3, 184), *сахайа* (О. 2, 36; 3, 189), *сахайи* (О. 2, 33, 185; 2, 186 x 2), *сиромах* (О. 1, 516), *сйраха* (О. 3, 183), *ушеха* (О. 1, 517), *храброси* (О. 3, 183, 185), *хусар* (О. 1, 516, 518), *лейих* (О. 3, 183), *невиних* (О. 3, 183), *их* (О. 1, 519), *каквих* (О. 3, 183), *хусарска* (О. 3, 181), *хладно* (О. 1, 516), *храни* (О. 3, 357), *махне* (О. 2, 28, 192), *нихов* (О. 2, 9), *нихових* (О. 2, 160).

Облици без *x*: у *йај ма* (О. 3, 359), *наметљиви йросилаца* (О. 2, 189), *наранио* (О. 1, 515), у *йрбу* (О. 3, 189), *уздане* (О. 3, 361), *њиовом* (О. 2, 39) (сви примери су из пишчевог језика).

У два примера *x* је замењено са *v*: *руво* (О. 2, 14) и (иначе распрострањено) *буздован* (О. 1, 521).

Код глагола *ухвайиши* налазимо облике са *xv*, *v*, и *ф*: *ухвайе* (О. 3, 183), *ухвайили* (О. 3, 179), *увайиши* (О. 1, 515), „*файају*“

⁹ Б. Милетић, о. с. 18. и П. Ивић, о. с. 147.

¹⁰ М. Сучевић, о. с. 12.

¹¹ Б. Николић, о. с. 276.

госте (О. 1, 513) (последњи пример из говора личности). Исп. једном и *ухфайиши* (О. 3, 178),

Група *хв* прелази у *ф* у речима са кореном *хвал-*: Официри одлазе тамо, па *фале* домаћицу (О. 3, 185). Најпре га *йофали* да је добар војник (О. 2, 483), Ађутант једнако га *фали* обрштару (О. 2, 355). Исп. једном и *хфала* Богу (О. 3, 179) (пример из говора личности).

Глас *ф* (старије одн. етимолошко *хв*) у речима *кафа* и *кафана* скоро увек је замењен са *в*: *кава* х 2 (О. 2, 32), *каву* х 2 (О. 2, 32), *кавана* (О. 2, 32), *каване* (О. 2, 32) итд. али и *кафана*, *кафану* (О. 3, 178).

У Банату *х* се по Милетићу¹² и по Ивићу¹³ губи. У Срему је иста ситуација¹⁴. Стању у погледу *х* у роману „Васа Решпект“ највише одговара констатација М. Сучевића за језик Доситеја Обрадовића: „Не може се поставити никакво правило ни у писању конс. *х*. Тај се глас често налази, али нестално и неконзеквентно“¹⁵.

Врло је честа редукција последњег вокала код свеза: *ал* (О. 2, 6, 13, 14, 17), *ил* (О. 2, 16, 24), *нег* (О. 3, 17), *ниш* (О. 1, 516; 2, 19), *нишиш* (О. 1, 511, 522, 523).

Налазимо облик *свеишује се* (О. 2, 198) [Вук, Рј. има и *савјеишоваши* и *свјеишоваши*].

Разне редукције вокала констатоване су у Срему¹⁶.

У погледу сажимања јавља се у говору личности облик радног придева *дошо* (О. 2, 4) где *ао* > *о*. Овај пример је усамљен и употребљен је у обрту *добро дошо*. Доситејев језик не познаје сажимање ове групе¹⁷. Али испитивач Доситејева језика истиче да се ова црта налази у народном говору. Контракција је констатована у Срему¹⁸.

Сугласничка група *мн-* јавља се најчешће у облику *мл-*, али се јавља и *мн-*; чак у истој реченици смењују се обао блика:

¹² Б. Милетић, о. с. 20.

¹³ П. Ивић, о. с. 149.

¹⁴ Б. Николић, о. с. 281.

¹⁵ М. Сучевић, о. с. 16.

¹⁶ Б. Николић, о. с. 277.

¹⁷ М. Сучевић, о. с. 13.

¹⁸ Б. Николић, о. с. 278.

млого и *многа* (О. 1, 519), *млого* (О. 2, 1, 25, 26; 3, 24, 362) према *многа* (О. 2, 28; 3, 21, 368).

У језику Доситеја Обрадовића¹⁹ скоро увек је група *мн-* замењена групом *мл-*. Има знатно мањи број примера са *мн-*.

Налазимо старију групу *-жљ-* у односу на *-зљ-*: *ражљуиши* (О. 1, 517, 522, 523), *ражљуиши (се)* (О. 1, 516).

Имамо групу *-ић-* и *-ићњ-* у: *среиша* (О. 2, 185), *ићролеића* (О. 2, 39), [па онда и: *среишан* (О. 1, 515)], *несреишан* (О. 1, 515).

Експлозивни глас *и* на почетку речи у групи *ић* губи се: *ићице* (О. 2, 8).

Где гласи и *де* и *где*: *де* се види (О. 2, 355), *де* је Матилда седила (О. 2, 361), *де* само срце . . . решава (О. 2, 355) итд.; али и не знаду *где* је (О. 2, 361). Исто и у заменици *декоји* (О. 2, 355) и *гдекоји* (О. 3, 186), *гдекојих* (О. 3, 362).

Овде се може навести и губљење *ић* одн. *д* пред неким сугласницима и сугласничким групама, што донекле спада у правописни манир, али на неким местима сведочи и о изговору: *богасићво* (О. 2, 26; 3, 363), *госићво* (О. 2, 36, 38), *госићске* (О. 2, 2), али *уићићво* (О. 3, 358); *ићресава* (О. 2, 34; 3, 186), *ићсмешљиво* (О. 2, 36), у *ићреходници* (О. 3, 360), *оде* x 2 [= овде] (О. 2, 3), *наићшоваиши* (О. 2, 30).

II. Морфологија

У промени именица пример *новцом* (О. 2, 186), иако је усамљен, показује да је познато војвођанско²⁰ ширење наставака тврдих основа на меке у Игњатовићевом језику дошло до изражаја у инстр. једн. Али има и правилних облика: *ланицем* (О. 2, 482), *ударцем* (О. 2, 196).

Питање је шта се може рећи за именичке облике инстр. и лок. мн. без *-и-*: *о коћма* (О. 2, 186), *зубма* (О. 2, 484), *људма* (О. 2, 28), *речма* (О. 2, 7). За ове облике Т. Маретић²¹ каже да „*ispađa katkad -i-*“. М. Сучевић²², говорећи о језику Доситеја Обрадовића, овакве облике наводи и у фонетици за примере редукције и у морфологији као примере за наставак *-ма* у дат.

¹⁹ М. Сучевић, о. с. 15.

²⁰ П. Ивић, о. с. 150. и 151. и Б. Николић, о. с. 238.

²¹ Т. Маретић, *Gramatika i stilistika*, Zagreb 1931, 126.

²² М. Сучевић, о. с. 10. и 29.

инстр. и лок. мн. Белић²³ такође констатује: „У дијалектима нашим такође има наст. *ма* много више него у књижевном језику“.

Поред претежног броја правилних књижевних облика дат., инстр. и лок. мн., код именица налазимо и неколико примера инстр. и лок. мн. са старијим наставком *-и*. Према многобројним примерима као: други шкрипи зубима (О. 3, 361), на јавним *месџима* (О. 2, 30) имамо: *ћред враџи* (О. 1, 509), *за леђи* (О. 1, 509), *на враџи* (О. 2, 11), *на леђи* (О. 2, 14), *на јавни месџи* (О. 1, 511), и код једног топонима у *Карловци* (О. 1, 510).

Треба нагласити да од наведених примера један је множински топоним, а две именице су *pluralia tantum*. Ови архаични облици налазе се у Банату²⁴, Бачкој²⁵ и Срему²⁶. Такође у језику Доситеја Обрадовића заступљен је овај наставак код сва три рода²⁷. И у првим песмама Ј. Ј. Змаја има архаичних именичких облика²⁸.

Од именице *кѢракљај* ген. мн. гласи *коракљаја* и *коракљаји* (О. 3, 183). Б. Милетић²⁹ наводи *и* у ген. мн. код именица које означавају меру и количину. Код именица женског рода на *-а* налазимо и ген. мн. на *-а*: *бораба* (О. 3, 362).

Именица женског рода на сугласник *маџи* (О. 2, 27, 28, 29, 30), у ген. једн. има облик *маџере* (О. 3, 18), дат. једн. *маџери* (О. 2, 27), ак. једн. *маџер* (О. 2, 28). Сасвим као у данашњем књижевном језику.

Именица *џесџаменџи* у једном је случају мушког у другом женског рода: тај *џесџаменџи* (О. 3, 370), у његовој тој *џесџаменџи* (О. 3, 182).

У употреби су именице постале од придева за значење „жена уопште“ и „мушкарац“: *женска* (О. 2, 34), *женској* (О. 3, 360), *женску* (О. 3, 360), *женске* (ном. мн.) (О. 3, 186), *џо женским* (О. 3, 18); *с мушкима* (О. 3, 17).

²³ А. Белић: Историја српскохрватског језика, Речи са деklinацијом, 1962, 70.

²⁴ Б. Милетић и П. Ивић, о. с. 23. и 149.

²⁵ И. Поповић, Гласник Српске академије наука, књ. I, св. 3, 484.

²⁶ Б. Николић, о. с. 282—283.

²⁷ М. Сучевић, о. с. 22, 25. и 26.

²⁸ М. Павловић, Језик у првим песмама Змаја Ј. Ј., Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, књ. III, 174.

²⁹ Б. Милетић, о. с. 20.

Показне и упитне придевске заменице имају тројачке облике
 а) *шакова* (О. 2, 486; 3, 177), *шакову* (О. 2, 11, 39), *шакове* x 2 (О. 2, 11), *шаково* (О. 2, 11, 14, 199; 3, 177 x 2), *какова* (О. 2, 1), *какову* (О. 2, 30); б) *шаки* (О. 2, 5), *шаку* (О. 2, 2), *каког* (О. 2, 197);
 с) *шаког* (О. 2, 198), *какво* x 2 (О. 2, 15).

Заменица *сав* у средњем роду гласи у ном.-ак. једн. само *сво*: *сво* имање (О. 2, 12, 196, 483; 3, 182), *сво* наслеђе (О. 2, 196), *сво* неваљалство (О. 1, 519), *сво* њено стање, *сво* племенито осећање (О. 3, 177); и у парадигми у једном примеру имамо *о*: фабрику *свог* оружја (О. 3, 24) (у говору личности). У ген. мн. ове заменице јавља се дуалски облик: *од свију* страна (О. 3, 24) (у говору личности), *код свију* (О. 2, 11).

У једном случају јавља се код придева архаични облик лок. мн.: на *јавни* мести (О. 1, 511); исти придев има и књижевни облик: на *јавним* местима (О. 2, 30).

Налазимо партиципе у придевској служби, вероватно под руским утицајем: Па је после тако натакнуту и *мучећу се* нађу (О. 3, 189), Патер директор седи на дивану, поглед му *шмечекивајући* (О. 2, 36), Решпект сузе лије и тронуло је *свеоколосијеће* (О. 3, 191).

У неким примерима употребљен је неодређени придевски вид, а очекивали бисмо одређени: Да је свој *йриродан* дар употребила (О. 2, 12); Тај његов *душеван* „подвиг“ решпектовали су (О. 3, 362).

Глаголи *знаѝи*, *имаѝи* и *даѝи* имају презент: *знаде* (О. 3, 30), *знаду* (О. 2, 26, 31, 38, 199, 354; 3, 189), *имаде* (О. 2, 185, 197), *имаду* (О. 3, 366), *даду* (О. 3, 359); али и *има* (два пута) (О. 2, 197). За ова три глагола и Сучевић³⁰ наводи облике по овој врсти у Доситејевом језику.

У трећем лицу множине у језику Јакова Игњатовића може се наћи извештан, мањи број примера са наставком *-ду*: *успѝеду* (О. 3, 359); питање је да ли се овде могу уврстити и примери: *йознаду* (О. 2, 35); *не смѝеду* (О. 3, 363); *уйознаду* (О. 1, 513). Треба обратити пажњу на констатацију И. Поповића за говоре Бачке: „наставак *-ду* је у овом говору око четири пута ређи него правилни облик“³¹. За облике 3. лица множине презента на *-ду* у језику Доситеја Обрадовића М. Сучевић каже: „У Доситеја има таквих примера подоста, али ни приближно онолико, колико их има у

³⁰ М. Сучевић, о. с. 38.

³¹ И. Поповић, о. с. св. 3, 485.

данашњем живом народном говору у нашим крајевима³². У Банату³³ и Срему³⁴ овај је наставак проширен на све глаголе, а код неких је и уопштен.

Од глагола *о̄ӣӣћи* 3. лице множине презента гласи: *о̄ӣиду* (О. 2, 29). [Вук, Рј.: отићи . . . отидѐм (ѓдѐм)].

Од глагола *ѣр̄др̄ѣӣти*, *ѣр̄др̄ѣм*, *ѣр̄др̄ѣо*, *ѣр̄др̄ѣла* (Вук, Рј.) у говору личности радни придев гласи: *ѣр̄др̄ѣо* (О. 3, 24).

У Вуковом речнику је *цв̄а̄ӣӣти*, -ѣм, *vide* цвјетати; у Игњатовићевом језику радни придев гласи по седмој врсти: *цв̄а̄ӣӣле* (О. 2, 201), а инфинитив по првој: *цв̄а̄ӣӣти* (О. 1, 510).

У Вуковом речнику је *ш̄ӣља̄ӣти*, -љѣм, у језику Игњатовићевом *ш̄ӣља̄ӣти* (О. 3, 21), *ш̄ӣљао* (О. 2, 15), *ш̄ӣље* (О. 2, 28; 3, 20), али и *ш̄а̄ље* (О. 2, 26).

Према Вуковом *ѣр̄ом̄ѣӣти*, *ѣр̄ом̄ѣм* код Игњатовића у перфекту: *ѣр̄ом̄ѣнула* (О. 2, 188; 3, 17). У Бачкој овај глагол гласи исто тако *ѣр̄ом̄ѣнӯти*³⁵.

Од *м̄ѣ̄ӣнӯти*, *м̄ѣ̄ӣнѣм* (Вук, Рј.) радни придев једном гласи: *м̄ѣ̄ӣнули* (О. 2, 12), други пут: *м̄ѣ̄ӣуо* (О. 2, 357), а од сложеног глагола: *ѣр̄ом̄ѣла* (О. 3, 188). У језику Доситеја³⁶ редовно се код овог глагола губи *н*, изузев једног примера. У РЈА s.v. *м̄ѣ̄н̄ути*, *м̄ѣ̄тѣм* стоји: „mjesto metnuti govore Srbi po Srijemu i po južnoj Ugarskoj metuti“.

Глагол *ше̄ѣ̄ӣти* има презент по V Белићевој врсти: *ше̄ѣ̄м* (О. 2, 15), *ше̄ѣ̄е* (О. 2, 26), *ше̄ѣ̄у* (О. 2, 8, 10); али и: *ше̄ѣ̄а се* (О. 2, 12). Исто и у језику првих песама Ј. Ј. Змаја³⁷.

Код Игњатовића налазимо само облике: *бега̄ју* (О. 2, 198), *бегала*, *бега̄јѣ* (О. 2, 192); код Вука и *бѣ̄жа̄ӣти*, -ѣм и *бѣ̄га̄ӣти*, -ѣм, али се други облик упућује на први.

Игњатовић употребљава само глагол *изӣћи* [Вук, Рј.: *из̄а̄ћи*, *из̄а̄ђѣм* упућује на *изӣћи*, *из̄ӣђѣм* *из̄идѣм*]: *изӣђе* (О. 2, 27, 40, 487 x 2), *изӣђу* (О. 2, 190, 191).

Јављају се напоредо облици глагола *добива̄ӣти* и *добива̄јѣти*: *добивао* (О. 2, 30), *добивали* (О. 2, 29); *добива̄ју* (О. 2, 30).

³² М. Сучевић, о. с. 38.

³³ П. Ивић, о. с. 152.

³⁴ Б. Николић, о. с. 284.

³⁵ И. Поповић, о. с. св. 3, 484.

³⁶ М. Сучевић, о. с. 15.

³⁷ М. Павловић, о. с. 169.

У Вуковом речнику према имперфективном глаголу: *јурѝшайѝи*, *-шам*, перфективни глагол је: *јурѝшиѝи*, *јурѝшѝм*. У језику Јакова Игњатовића налазимо само облике од глагола *јурѝшиѝи*, који према контексту може бити и свршеног и несвршеног вида: Био је врло куражан, па кад му ко то рече, а он *јурѝши* на шегрте и ђаке ма их колико било (О. 1, 519); Решпект не ће направо с лица да *јурѝши*, да га скоком не изигра, и коња му не заплаши (О. 2, 481); Решпект двапут *јурѝши* са својим ескадроном на руске хусаре (О. 3, 359); Већ му је ескадрон сав проређен, његов командант да му нов ескадрон, ком је командант тешко рањен, па опет са овим *јурѝши* (О. 3, 359); Три пут *јурѝши*, одбија, и одбијен буде (О. 3, 359); Сад ће Решпектов ескадрон *јурѝшиѝи* на драгоне (О. 3, 181); И доиста дошли су, ал кад им покаже пиштољ и нож, и да ће сам на све *јурѝшиѝи*, не усуди се нико (О. 2, 193); и сложени свршени глагол: *јуројурѝшио* (О. 1, 511).

Треће лице једнине презента од глагола *волеѝи* гласи: *воле* (О. 2, 17, 201, 355, 358, 484; 3, 178, 363). Овакве облике за Банат наводе и Б. Милетић³⁸ и П. Ивић³⁹.

Према Вуковом глаголу *гледайѝи*, *-дам* (*гледѝм*) у језику Игњатовићевом презент гласи по VII врсти: *гledi* (О. 2, 12, 13, 26, 27, 197; 3, 17), *јогледим* (О. 3, 17), *јогледи* (О. 2, 13, 14, 357), *јогледи* (О. 3, 17); али и: *гледам* (О. 1, 524). Презент *гледим* налазимо и у језику првих песама Ј. Ј. Змаја⁴⁰.

Као код Вука *сѝајайѝи*, *сѝајѝм*, имамо у радном придеву: *сѝајало* (О. 2, 34; 3, 363) у значењу „пристајати, приличити“: Њему је то добро *сѝајало* (О. 3, 363); али и: *сѝојало* (О. 2, 34).

Глагол *наборайѝи се* има и варијанту *наборѝи се* (по VIII врсти): дођу године и *набори се* лице (О. 2, 27). Код Вука овога нема.

Игњатовић употребљава глагол *искаѝи се*: и *ишѝе се* код магистрата за „почасног“ виценотара (О. 2, 6) [=моли за допуштење]. (Вук, Рј. *искаѝи се*, *ишѝем се* . . . v. r. impf. um Erlaubniß bitten, sich erbitten, peto).

Презент глагола *биѝи* у једном случају гласи *будне* (О. 2, 487). За ове облике П. Ивић каже: „У народним говорима облик *будем* (и *бидем*) често добива проширење *-и* (јавља се дакле,

³⁸ Б. Милетић, о. с. 29.

³⁹ П. Ивић, о. с. 152.

⁴⁰ М. Павловић, о. с. 174.

буднем, биднем) које се иначе шири код свих глагола I врсте који су у непрефиксираним облику перфективни⁴¹.

У трпном придеву чешће се јавља наставак *-и* код глагола где тај наставак алтернира са *-н*, него што је обично у савременом језику: *држаш* (О. 2, 33), *ириознаша* (О. 2, 26), *задашу* (О. 2, 196), [уз „реч“ у придевском значењу] *казашо* (О. 2, 30), *незвашо* (О. 2, 29), *гарнираша* (О. 3, 187).

Од глагола VII врсте *мазити* глаголска именица гласи: *мазење* (О. 1, 518). Интересантна је глаголска именица: у *однијекању* (О. 2, 189) од глагола *однијекаши*, направљеног са ијекавским рефлексом *ѣ*. За овај глагол нема потврда ни у Вуковом Рјечнику ни у РЈА. У грађи Института за српскохрватски језик САНУ налази се још један пример овога глагола, али код истога писца, Ј. Игњатовића, само у другом његовом делу: најпре су *однијекали* (Чудан свет, 1869; стр. 101).

Глагола пореклом из страних језика има и на *-ираши* и на *-овашти*: *интересира* (О. 2, 3), *шијудираши* (О. 2, 28), *он лорџешира* (О. 3, 363), *исјарира* (О. 3, 363), *идеализираши* (О. 2, 34); према: *фрајле коммиментијују* (О. 2, 186), *Петар планује* (О. 2, 186), *иросесијује* (О. 2, 35), *решикшовале* (О. 2, 8).

Трајни глаголи граде се и основинским наставком *-ива-* и *-ава-*: *ириресивашти* (О. 2, 29), *извршивашти* (О. 2, 14), *ошресивао* (О. 2, 30), *добивао* (О. 2, 30), *ионуђавали* (О. 2, 8).

Према немачком *ohne daß*, Игњатовић употребљава *без да*: И тај дан почастео је офицере *без да* ови знаду рашта (О. 3, 189).

III. Синтакса

Жива је употреба предлога *к* с дативом циља уз глаголе кретања: Дође *к мени* (О. 2, 35), Он ће *к њима* у походе (О. 2, 30), Приклони мужа да Стеву *к себи* узме (О. 2, 191), Музика престаде, а Решпект приђе *к њим ирима козацима* (О. 2, 196).

За Банат Б. Милетић⁴² каже да је предлог *к* непознат; уместо финалног датива употребљава се *код* са генитивом.

Предлози *ирема*, *ирам*, *сирам* и *насирам* слажу се с генитивом у језику Јакова Игњатовића [Бук, Рј.: према (mit loc.) (cf. прам

⁴¹ П. Ивић, О виду глаголског облика *будем*, Наш језик књ. VI, н. с., 241.

⁴² Б. Милетић, о. с. 33.

прама) 1 (gegenüber, ex adverso, e regione) cf. наспрам, проћу, спроћу, спрам, спрама, спрема); наспрам (у Војв.) vide према (1): А кад будеш наспрам двора мога —.]: Сиромас Петар, већ је од детињства богаљ, *ћрема* друге деце као жалосна „прида“ држат (О. 2, 33), И ма где *ћрам* Црне Горе искрцао се (О. 3, 24) (у говору личности), Емилијино понашање истина није било лепо *сћрам* тих момака (О. 2, 29). Код Анице клице љубави проникле су још у детињству *на сћрам* *Васе* (О. 2, 12).

За предлог *ћрема* Маретић⁴³ у Граматици каже: „Некоји се predlozi слажу s po dva padeža; . . . s genitivom i lokativom prema“.

У књижевном језику предлог *ћрема* слаже се само с дативом и локативом⁴⁴. Али у Доситејевом језику налазимо да се *сћрама* (*сћрам*) слаже и са дативом и са генитивом: *сћрам Семарћону*, *сћрама мене седне*⁴⁵.

У инструменталу оруђа јавља се предлог *с(а)*: *са ћим* је мисли се, она извињена (О. 2, 23), Бадава је Петар одговара да то не чини, да је то за Емилију рано, и да јој *с ћиме* сујету улива (О. 2, 25).

За овакве примере има потврде на целој територији Војводине, у Банату⁴⁶, Срему⁴⁷ и Бачкој⁴⁸.

Забележена су два необичнија примера посесивног генитива место присвојног придева: Морала је Емилија *грофнице* кућу оставити (О. 3, 31), са *Сћицијона* речма (О. 2, 7).

Предлог *са* са генитивом у значењу узрока забележен је у примеру: *са своје кривице* пропалице увек тако раде (О. 3, 29). Али и нормативна граматица познаје ову категорију⁴⁹.

Веза у + акузатив за означавање границе у времену нађена је у примеру: Он је остао својој пријатељици веран и живели су чак у *дубоку сћароси* (О. 2, 8).

Имамо један необичан случај предлога *од* са генитивом (у посесивном значењу): Прави питу са сиром *од које* је она велика љубитељка (О. 3, 30).

⁴³ Маретић, Gramatika, Zagreb 1899, 488.

⁴⁴ М. Стевановић, Граматика српскохрватског језика, 1954, 379, 394.

⁴⁵ М. Сучевић, о. с. 54.

⁴⁶ Б. Милетић, о. с. 33.

⁴⁷ Б. Николић, о. с. 285.

⁴⁸ И. Поповић, о. с. св. 3, 485.

⁴⁹ М. Стевановић, о. с. 370.

Уз глагол кретања *сесити* допуна је у локативу, а не у акузативу: Оду у башту и седну на једном месџу (О. 3, 17).

Игњатовић употребљава енклитички облик *си* у дативу личне заменице за свако лице *себе* (*се*): И још му дао поклон сребрн сахат, десет форината вредан, са сребрним ланцем заједно, а он ће *си* други купити (О. 2, 482); Приповедају ритмајстору о Решпекту и добро и зло, како који; он *си* зло бољма забележи (О. 2, 484); Али ипак неодвисан човек, јер каву *си* отпевао или боље рећи допевао (О. 2, 33); Била је што но кажу „персона“ а у толиком светском обртају стекла *си* и довољно рутине (О. 3, 190).

Треба истаћи неке примере глаголске рекције. а) Постати нечим, а не нешто — Већ је пре битке *јосџао кайешаном* (О. 3, 184); и бити нечим, али и бити нешто — Јер не може *биџи* друго нег Србин, а не да му се *биџи Србином* (О. 3, 22). б) следити и следовати некоме, а не некога — Аница му *следи* (О. 3, 180); Јави Стеви, да мора *њему следовати* (О. 2, 37). с) веровати нешто, а не нечему — Патер поштену реч Решпекту *верује* (О. 3, 190). д) сумњати о нечем, а не у нешто, одн. на нешто — *Ил је сумњала о мени* (О. 3, 18). е) бити одушевљен за нечим, а не нечим — Нисам тако *одушевљен био за њима* (О. 3, 17). ф) „нудити кога чим“ у положају где би требало да стоји „нудити коме нешто“ — *Нудим га службом* (О. 2, 7). г) отимати се за нечим, а не за нешто — Може се рећи *да су се баш за њом отимали* (О. 2, 26).

У језику Јакова Игњатовића налазимо облике краћег перфекта. У већини примера краћи перфекат није најприкладније употребљен; осећа се да би боље одговарао пуни перфекат у тим синтаксичким ситуацијама: У греху *огрезнула*, а не зајажена (О. 3, 177); Но Решпект радо се картао, то му много *шкодило* (О. 2, 359); Има Чику који за њу не брине, и то јој *шкодило* (О. 2, 38); Таква девојка као Емилија, а покрај ње такав демон као мати, *шкодило јој* (О. 2, 187); Деца *се звала*: Петар, Катарина, Емилија (О. 2, 24); А тај Ваза Решпект, кога *се* многи *бојали*, није никог дирао, док ко у њега не дирне (О. 2, 194); Укоп *је* леп био, чика га *дао* о свом трошку сахранити (О. 2, 33); На штацији В. *било је* много рањеника и ту их *видали, лечили* (О. 3, 191); Стева је посетио и своје мале кавезије све редом, и испричао им шта се с њихме десило: — Доста му *се насмејали* (О. 2, 188).

У Игњатовићевом језику дешава се да глаголи који траже допуну стоје на крају реченице иза своје допуне у инфинитиву: И купи му ако баш и не нове, а оно опет такве хаљине, да их и уредан човек *носићи може* (О. 2, 30); Тај доручак . . . толико стаје, да би се тим новцом једна породица од десет душа *заситићи могла* (О. 2, 186); Што је још досад због рана *иоходићи није могао* (О. 3, 185); Тући и *затворићи га не могу*, а човек је иначе од реда, а никако злочино дело *учинио није* (О. 2, 31); Каже им да му све *исилаићи морају* (О. 2, 193); Постао је истина надрикњига, ал такав да му се *чудићи мораш* (О. 3, 21).

Сасвим се противи савременом језичком осећању положај помоћног глагола и повратне заменице у перфекту иза радног придева: Катарина *била је вредна, окретна* (О. 2, 24); Свежина *оитила је* (О. 3, 30); Робијаша *морали су* грубе послове извршивати (О. 2, 14); Респект *ујознао се* са чешким солдатима (О. 3, 363).

Често се јавља конструкција са глаголом *даићи* створена по угледу на немачки језик *даићи неићи урадићи*: Да себи *донеићи* посластице (О. 2, 187) што одговара потпуно немачком преводу *Er ließ sich die Süßigkeit bringen*; Респект *нађе ми место, па ми да донеићи* вечеру (О. 2, 196) (= *Er liess mir das Abendessen bringen*); Нећу *се даићи* одмах *иознаићи* (О. 3, 17) (= *Ich werde mich nicht gleich kennen lassen*); Господару је то несносно, *иа га да избаићи* (О. 2, 188); Укоп је леп био, *чика га дао* о свом трошку *сахраниићи* (О. 2, 33); *Даду* из топа *иуцаићи* у знак да је роб побегао (О. 3, 28) итд.

У два примера код Игњатовића нашли смо употребљен аорист од трајних глагола: Дакле кад су га онда у хелију одвукли, једнако је протестовао, но *ирейише* му силом, па је морао миран бити (О. 2, 188); Ту се *грдише*, и Катарина му да коју форинту да се уклони (О. 2, 188).

Приповедачки имперфекат имамо у примерима: Једно пре подне у магистрату *држаху* седницу (О. 2, 193); Ал се Васа онда још са Матилдом поносито *шејаше* (О. 2, 13); У том његовом заједању тако је дотерао те га се сви *бојашу* особито кад је са Дениколом у компанији (О. 2, 2). И то сведочи о апсолутном Игњатовићеву осећању значења овог облика.

Прилог времена садашњег у једном примеру има узрочно значење без слагања с подметом главног глагола: Паскевићу остаде крваво бојно поље, *не могући* за њима у планину (О. 3, 360).

Свежа *као шћо* у узрочним реченицама има значење *иошћо*: Ова „машамода“ узме га на „кост“, поче га потпомагати, и *као шћо* је имала додира са већим кућама, буде извор његове среће (О. 2, 7); Отац, Степа, *као шћо* је већ био сасвим пропао, казато је како је својима био на терету, и како се њега сваки отресивао (О. 2, 30).

У једној реченици налазимо само *будући* место *будући да* у узрочној реченици: *Будући* су обадве криве биле, досуђено би, да се у записник стави укор изречен обадвема (О. 2, 1).

Свежа *ма* у значењу „или, било да“ налази се у примеру: *Ма* је крив *ма* није, мени је било жао (О. 2, 14).

IV. Стил

Говорити о Игњатовићевом стилу ни у ком случају не значи говорити у оном смислу у коме се данас говори о стилу савремених писаца. Игњатовић није добар стилист. То су сви његови књижевни критичари истицали. Он није дотеривао своја дела и језик у њима.

При посматрању Игњатовићевог стила запажамо у његовом приповедању нагло прелажење с предмета на предмет, или, боље рећи, брзо улажење у опис нових догађаја и предмета без објашњавања извесних чињеница. У неколико простих реченица он саопшти нужне чињенице и наставља излагање, сада већ опширније, које према потреби и нахођењу сужава или проширује. Он неке ствари просто претрчава, и често понешто уопшти. Његов језик и стил имају много особина небрижљивог разговорног језика. Писац који води рачуна о свом изражавању, вероватно не би тако писао, не би се подавао тој стихијности, која се код Игњатовића осећа на сваком кораку. То је општи и најјачи утисак о стилу Јакова Игњатовића. Посебно ћемо изнети извесне стилске и индивидуалне особине у језику романа „Васа Решпект“.

Игњатовићево приповедање често се одликује кратким напоредним реченицама израженим само предикатима. Пошто је субјекат исти за више реченица, Игњатовић га обично не понавља: *Деца се иробуде, јачу, моле* (О. 2, 23); *Млађи дворшшу, шале се*

(О. 2, 186); *Решпектї ђиїи, сїоїадне га и сруши* (О. 2, 488); *Сви су у црнини, њлачу, јецају* (О. 2, 33); *Сви се рукују, клањају* (О. 2, 186). У другим случајевима, ако је негде у претходној реченици био споменут субјекат, он се после у низу реченица не понавља, не истиче, а реченице су изражене предикатима са по неким додатком: *Ујутру у осам сахати ту је гроф сам са фијакером. Уђе у собу, њоклони се, јави да је гоїтов* (О. 2, 191); *Ритмајстору падне у очи Решпектова кравайла, њоїравља је, дрма, каже* (О. 2, 484); *Ритмајстор најпре ѡреїи, иде горе доле, мисли се да л да затвори Решпекта, и опет ѡроба, ѡкушава, шениа каплара* (О. 2, 486).

У изражавању Игњатовићевом налазимо елиптичне реченице. Оне су набацане, њима се истиче један тренутак, један јак емотивни доживљај. Те реченице немају предиката и делују као узвик. Најчешће су то номинативни искази⁵⁰: *Плач и рудање* (О. 2, 189); *Нужда највећа* (О. 2, 189); *Вриска и јавк*, једва их комшије одбране (О. 2, 190).

Карактеристичан је и тип реченица које се састоје само од предиката: *Уђу* (О. 2, 36); *Седну* (О. 2, 36); *Пусїи нас* (О. 2, 495); *Зачудим се* (О. 2, 187); *Узме кварїир* (О. 2, 22).

Рекли смо да се Игњатовићево приповедање одликује напоредним реченицама. Такве његове реченице често, штавише, нису везане никаквим везницима. И у овим реченицама је понекад изостављен субјекат. Каткад су му напоредне реченице прекинуте понеком зависном реченицом, али то не прекида ток и утисак напоредног изношења чињеница и догађаја: *Подиже ларму, дођу од њолицје, њозаїварају чељад* (О. 2, 11); *Петар добије врућницу, докїори не могу да му њомогну, умре* (О. 2, 33); *Ухвайи је за руку, начини оїтачаско лице, зайїиа за маїтер, њоглади је њо лицу* (О. 2, 187); *Мало су се задоциле, дођу кући, зайворена кайија; сїану луйайи, газда оїтвори, њочне их грдїи* (О. 2, 189—190).

Као карактеристику Игњатовићевог стила треба истаћи кратке просте и ретко проширене реченице. Некад су читави одељци састављени из оваквих реченица. У другим случајевима оне прецепају причање састављено из сложенијих реченица. Такве реченице одају утисак неке задиханости у причању: *Гроф одмах*

⁵⁰ М. Стевановић, Реченице без развијених главних делова, Наш језик књ. IX, н. с., стр. 16.

одустиане (О. 2, 197); *Решјекић оде њоражен* (О. 2, 197); *Решјекић и њо њроигра* (О. 2, 195); *Седница се зайочне* (О. 2, 193); *Мајти је утешена* (О. 2, 190); *То је био Васа Решјекић. Сви се гостић убезекнуше* (О. 2, 4); *Сад је Васа Решјекић у Будиму* (О. 2, 10); *Сад на сјаде Емилијино злайно доба* (О. 2, 26); *Мајти не њојуишиа. Чика укине сваку њријомоћ. Мајтери ни бриге* (О. 2, 27).

Посматрајући сложене реченице запажамо чешћу употребу извесних везника, појединих типова сложених реченица. То данас делује архаично, да не кажемо да одаје оскудност изражавања. Игњатовић везује низ реченица напоредним везником *ја*. У неким случајевима овај везник он комбинује са неким прилогом, најчешће с прилогом *онда*: Чуо је каква чуда праве с Васом, *ја* се махнуо тиранског поступања, *ја* је саветом Васу настављао (О. 2, 18); „Урлауб“ само три дана траје, *ја* мора натраг, *ја* онда ће опет с региментом у Пешту марширати у логор (О. 2, 5); Добио је десет форината „хандгелт“, *ја онда* га бацише у транспортхаус, одатле опет у регименски „депо“, *ја онда* учи се јахати, екзецирати (О. 2, 5).

Наилазимо у Игњатовићеву излагању целе низове простих проширених или напоредних реченица које почињу везником *њако*. Кад би се идентификовао тај везник могао би да има значење реченице *њако је њо било*. Он, свакако, везује реченицу у којој је употребљен, ако не непосредно са претходном реченицом, оно са претходним контекстом. Честа употреба везника *њако* може се сматрати природном одликом неразвијеног Игњатовићевог стила: *Тако* почупале се две женске, и једна оној другој витицу из главе ишчупала (О. 2, 1); *Тако* чика Игња постаде све већма заједљив (О. 2, 2); *Тако* пролазе дани и месеци чика Игњи (О. 2, 3); *Тако* је Васа више пута у Будим долазио (О. 2, 9); *Тако* је Васа све изгубио (О. 2, 15); *Тако* једног децембарског дана шећем се онуд (О. 2, 15); *Тако* је то трајало петнаест година (О. 2, 21).

Ређање већег броја субјеката са атрибутом или без њега често се среће у стилу Игњатовићевом: *Игранке, балови, свејковине, шале*, то је био њихов посао, а код куће се све наопако промеће (О. 2, 9).

Уочавају се у набрајању, без понављања субјекта, субјекатске одредбе у облику који не одговара: *Кућа му је у сред града, на каић, мраморни басамаци, мраморни бунар у свакој кујни, красно обииа-*

лмише, лей салон, у једној соби слике од њрвих јевројских сликара, у другој соби њројско цвеће, ња у њрећој ојетѝ саме њише, канарине, њајагаји (О. 2, 8); Висока, красног сѝаса њлавојка, бело лице, азурске њлаве очи, злајѝна коса, умиљајше румене усне, све је само препоручивало (О. 2, 12).

Кратко саопштавање извесних чињеница, као извесне споне између претходно реченог и онога што ће се даље излагати такође је карактеристично за стил Јаше Игњатовића: *После смрѝи чика Игњине Аница мора у службу. Чује, да је Васа у Будиму. Иде и она у Будим — у службу. Лако јој било наћи (О. 2, 12); Васа не ће да учи, комораѝи се једе. Један ојѝужѝи, денунцира Васу ѝамничару. Тај је обично ојѝужѝивао (О. 2, 16).*

Нарочито у описима војске, војничког живота и догађаја у у вези с њим, а и иначе, германизми и други варваризми су одвећ чести у језику Ј. Игњатовића. У туђој војсци природно наје било наших речи и израза и писац се издашно служи страним који су ипак били прилично разумљиви за нашу грађанску средину друге половине XIX века у којој се служила та војска. Ове стране речи и изрази су махом апострофирани, али није јасно да ли је то учинио писац или издавач („Отаѝбина“ Владана Ђорђевића). Ови варваризми су највише из немачког језика јер је пишчева Сент Андреја, као и цела Мађарска, била у Монархији и са званичним немачким језиком касарне. Аутор осим германизама употребљава и романизме, који су у језик његових јунака доспели највероватније опет преко немачког, или их је Игњатовић сам уносио, пошто се зна да је извесно време боравио у Француској. Навешћемо неколико примера са већим бројем варваризама, да бисмо тиме илустровали Игњатовићев стил и показали карактеристике његове лексике у томе правцу: Каже, како је стао, добио је десет форината „хандгелѝи“, па онда га баѝише у „ѝрансѝорѝсхаус“, одатле опет у регименски „деѝо“, па онда учи се јахати, *егзерѝираѝи (О. 2, 5); Не ће више никад постати у регименѝи вахѝмајсѝор (О. 2, 489); Живог изгледа „феш“, млад каплар, допадне се стрицу; задржи га као госта, каже му, да кад год дође на урлауб, да остане код њега у кварѝиру (О. 2, 9).*

Не може се сасвим поуздано на основу језика једног дела неког писца створити дефинитиван закључак о односу његова језика у одређеном историјском пресеку према савременом књи-

жевном језику и дијалекатском стању. Али се, нема сумње, извесне тенденције могу уочити.

У језику Игњатовићева романа „Васа Респект“ нађен је извештан број црта које су познате под називом „војводинизми“: морфолошко *-и-* у инфинитивним облицима код глагола са глаголском осномом на *-ѝи-*, префикс *ѝре-* место изворног *ѝри-*, вокалске редукције, губљења сугласника у сугласничким групама, архаични падежни облици, припадност глагола већем броју основа и сл. Те војводинизме налазимо и код других војвођанских писаца. А овај донекле дијалекатски обојен језик војвођанских писаца одиграо је извесну улогу у формирању савременог књижевног језика. У томе погледу није био без извесне улоге ни језик значајног прозног дела Јакова Игњатовића, нити је без ње могао бити тако велики број романа у првим деценијама живота нашег савременог књижевног језика. Али се и из ових наших бележака може запазити недотераност језика у књижевном делу Јакова Игњатовића у коме пре свега пада у очи велики број страних речи и обрта, које се свакако косе са нормама вуковског књижевног језика. Реченица Игњатовићева је неуједначена, некоректне конгруенције, са многим инверзијама, формирана често по калупу страних језика, нарочито немачког и мађарског. Игњатовићев језик, осим осталог, прожет је и калупима администрације и државне управе.

Олга Банковић-Тодоровић